

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра прикладної лінгвістики

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ЛІНГВІСТИКА

Підготовки	Бакалавра
Спеціальності	035 Філологія
освітньо-професійної програми	Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика
форма навчання	денна, заочна
курс	3 -й
семестр	VI

Силабус вибіркової навчальної дисципліни ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ЛІНГВІСТИКА підготовки бакалавра, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія, за освітньо-професійною програмою Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика.

Розробник: кандидат філологічних наук, доцент кафедри прикладної лінгвістики Рогач О.О.

Силабус вибіркової навчальної дисципліни ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ЛІНГВІСТИКА затверджено на засіданні кафедри прикладної лінгвістики протокол № 1 від 31.08.2021 р.

Завідувач кафедри: _____ проф. Біскуб І. П.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристика навчальної дисципліни подана згідно з навчальним планом спеціальності та представлена у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика Бакалавр	Вибіркова навчальна дисципліна
		Рік навчання 3-й
		Семестр 6
		Лекції – 0 год.
		Семінарські (практичні) – 54 год.
		Консультації - 10 год.
Кількість годин/кредитів 150 / 5		Самостійна робота - 86 год.
		Форма контролю: залік
		Мова навчання – англійська

Таблиця 1а (заочна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика Бакалавр	Вибіркова навчальна дисципліна
		Рік навчання 3-й
		Семестр 6
		Лекції – 0 год
		Семінарські (практичні) – 14 год.
		Консультації - 18 год.
Кількість годин/кредитів 150 / 5		Самостійна робота - 118 год.
		Форма контролю: залік
		Мова навчання – англійська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Прізвище, ім'я та по батькові	Рогач Оксана Олексіївна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент кафедри прикладної лінгвістики
Посада	Доцент
Контактна інформація	м.т. (096)5612665
	oksana.r@vnu.edu.ua,
Дні занять	(<i>посилання на електронний розклад</i>)
	Очні консультації: в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронну скриньку, зазначену в силабусі.

III. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

1. *Анотація курсу.* Силабус навчальної дисципліни «Експериментальна лінгвістика» складений відповідно до освітньо-професійної програми **Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика** підготовки бакалавра спеціальності 035 Філологія.

«Експериментальна лінгвістика» належить до переліку вибіркових навчальних дисциплін для студентів-бакалаврів. Під час оволодіння навчальною дисципліною «Експериментальна лінгвістика» студенти будуть вивчати термінологічний апарат експериментальної лінгвістики, типи експериментів, експериментальний дизайн, правила підготовки та проведення експериментів, а також методи обробки емпіричних даних та засоби репрезентації результатів із застосуванням методик квантитативної лінгвістики та відповідних комп'ютерних програм.

2. *Пререквізити.* Підґрунтям для викладання курсу «Експериментальна лінгвістика» є володіння англійською на рівні A2/B1/B2; успішне засвоєння освітніх компонент «Англійська мова», «Основи прикладної лінгвістики», «Комп'ютерна лінгвістика», «Логіка», «Програми обробки текстової інформації», «ІТ», «Корпусна лінгвістика» тощо.

До *постреквізитів* належать такі дисципліни, як «Теорії засвоєння мов», «Наукова комунікація іноземною/українською мовою», «Нейролінгвістичне програмування», «Нові тенденції сучасної лінгвістики».

3. *Мета і завдання навчальної дисципліни.*

Мета навчальної дисципліни – навчити студентів проводити експериментальні дослідження різнорівневих одиниць мови та особливостями її вивчення, ознайомити з основними вимогами до проведення емпіричних розвідок, правилами організації та проведення експериментів, а також методами (із залученням методик квантитативної

лінгвістики) опрацювання отриманого матеріалу з метою удосконалення мовленнєвих вмінь та навичок, розширення знань про мову та мовну картину світу.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомити з теоретичними відомостями, понятійним апаратом експериментальної лінгвістики як спеціальної інтегральної мовознавчої науки;
- навчити правил організації, проведення різних типів експериментів;
- навчити опрацьовувати результати експериментальних досліджень із застосуванням квантитативних методів та відповідного програмного забезпечення, а також - узагальнювати результати проведених експериментів з метою розширення теоретичних знань про мову та її лексико-семантичну систему;
- використовувати набуті знання на практиці, при вивченні та викладанні іноземної (англійської) мови у різних демографічних просторах.

4. Результати навчання (компетентності). Вивчення навчальної дисципліни забезпечує формування таких компетентностей:

1. Інтегральної компетентності (здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, перекладу) у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки, і характеризується комплексністю та невизначеністю умов **(ІК)**).

2. Загальних компетентностей:

- Здатність бути критичним і самокритичним **(ЗК 4)**.
- Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями **(ЗК 5)**..
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел **(ЗК 6)**
- Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми **(ЗК 7)**..
- Здатність спілкуватися іноземною мовою **(ЗК 9)**..
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу **(ЗК 10)**..
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях **(ЗК 11)**..
- Здатність проведення досліджень на належному рівні **(ЗК 13)**..

3. Фахових компетентностей:

- Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ **(ФК 1)**.
- Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні **(ФК 2)**.
- Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов **(ФК 3)**.
- Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових

різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя(**ФК 6**).

- Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань (**ФК 8**).
- Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення (**ФК 11**).

Очікувані **програмні результати навчання**. Після успішного вивчення курсу студенти будуть здатні:

- вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації (**ПРН 1**);

- ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати (**ПРН 2**);

- організовувати процес свого навчання й самоосвіти (**ПРН 3**);

- співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо (**ПРН 5**);

- розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів (**ПРН7**);

- аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють (**ПРН 12**);

- використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя (**ПРН 14**);

- знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності (**ПРН 16**);

- збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення та використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання (**ПРН 17**);

- мати навички управління комплексними діями або проєктами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах (**ПРН 18**);

- мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології (**ПРН 19**).

IV. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 2 (Денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Прак т.	Інд.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Experimental linguistics and its essence.							
Тема 1. History of Experimentation, its advantages and disadvantages..	20		5		13	2	ДС + ДБ + РК / 2+1+1
Тема 2. A scientific method and its stages. Types of Experiments. Experimental design. Hypothesis and its types. Ethics and political correctness of experimentation.	18		7		10	1	ДС + ДБ + РК / 2+1+1
Тема 3. Experimental Phonetics. Experimentation in morphology and syntax.	18		7		10	1	ДС + ДБ + РК / 2+1+1
Тема 4. A framework for Semantic Experiments. Associative experiments: organization and validity.	18		7		10	1	ДС + ДБ + РК / 2+1+1
Тема 5. Data Processing in Experimental linguistics.	18		7		10	1	ДС + ДБ + РК / 2+1+1
Разом за модулем 1	92		33		53	6	20
Види підсумкових робіт							Бал
Модульна контрольна робота							Т 1 /5
Змістовий модуль 2. Quantitative linguistics and its methods of research							
Тема 6. What is Quantitative Linguistics? History of Quantitative Linguistics. Key Notions of Quantitative Linguistics.	21		7		13	1	ДС + ДБ + РК / 2+1+1

Тема 7. Quantitative research: some basic issues. Defining quantitative analysis: strengths and limitations of quantitative analysis	18		7		10	1	ДС + ДБ + РК / 1+1+1
Тема 8. Methods of Comparing Frequency Data. Glottochronology. Stylometry.	19		7		10	2	ДС + ДБ + РК / 1+1+1
Разом за модулем 2	55		21		33	4	10
Види підсумкових робіт							Бал
Модульна контрольна робота							Т 1/5
Залік							60
Усього	150		54		86	10	100

Таблиця 2а (заочна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Прак т.	Інд.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Experimental linguistics and its essence.							
Тема 1. History of Experimentation, its advantages and disadvantages..	19		1		14	4	ДС + ДБ + РК / 2+1+1
Тема 2. A scientific method and its stages. Types of Experiments. Experimental design. Hypothesis and its types. Ethics and political correctness of experimentation.	17		1		14	2	ДС + ДБ + РК / 2+1+1
Тема 3. Experimental Phonetics. Experimentation in morphology and syntax.	18		2		14	2	ДС + ДБ + РК / 2+1+1
Тема 4. A framework for Semantic Experiments. Associative experiments: organization and	18		2		14	2	ДС + ДБ + РК / 2+1+1

validity.							
Тема 5. Data Processing in Experimental linguistics.	18		2		14	2	ДС + ДБ + РК / 2+1+1
Разом за модулем 1	90		8		70	12	20
Види підсумкових робіт							Бал
Модульна контрольна робота							Т 1 /5
Змістовий модуль 2. Quantitative linguistics and its methods of research							
Тема 6. What is Quantitative Linguistics? History of Quantitative Linguistics. Key Notions of Quantitative Linguistics.	20		2		16	2	ДС + ДБ + РК / 2+1+1
Тема 7. Quantitative research: some basic issues. Defining quantitative analysis: strengths and limitations of quantitative analysis	20		2		16	2	ДС + ДБ + РК / 1+1+1
Тема 8. Methods of Comparing Frequency Data. Glottochronology. Stylometry.	20		2		16	2	ДС + ДБ + РК / 1+1+1
Разом за модулем 2	60		6		48	6	10
Види підсумкових робіт							Бал
Модульна контрольна робота							Т 1/5
Залік							60
Усього	150		14		118	18	100

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Опрацювати рекомендовану літературу, підготувати стислі відповіді на питання планів семінарсько-практичних занять, навчитися організовувати й проводити різні типи експериментів та опрацьовувати отримані результати із застосуванням релевантних методів обробки мовного матеріалу.

VI. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

Під час вивчення курсу «Експериментальні лінгвістика» студент повинен виконати такі види роботи: опрацювати матеріал на семінарсько-практичних заняттях, виконати завдання для самостійної роботи, написати

модульні контрольні роботи, скласти залік.

Політика оцінювання

Політика викладача щодо студентів. Студентам можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування врегульований [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#). Відповідно до встановленого порядку можуть бути визнані результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають одному заліковому модулю в цілому (але не більше 6 кредитів за навчальний рік), або окремому змістовому модулю, темі (темам), які передбачені силабусом.

Студенти мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури проведення чи оцінювання контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами у ЗВО (див. [Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки](#), пункт 5 «ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ»).

Політика щодо академічної доброчесності. Учасники освітнього процесу повинні керуватися правилами, визначеними законом, дотримуватися вимог щодо проходження виробничої перекладацької практики, професійної етики та академічної доброчесності. Студенти-практиканти повинні дотримуватися часових меж та лімітів навчального процесу, толерантно ставитися до професорсько-викладацького складу та інших здобувачів освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Із загальними засадами, цінностями, принципами та правилами етичної поведінки учасників освітнього процесу, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, можна ознайомитися у [Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Студент допускається до складання заліку з курсу за умови виконання планів семінарів та успішного написання модульних контрольних робіт. У разі отримання незадовільної оцінки під час складання заліку студенту надається можливість повторного складання заліку в терміни, визначені розкладом залікової сесії, за умови доопрацювання програмного матеріалу.

VII. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Усі види навчальної діяльності студента оцінено певною кількістю балів. Сумарна кількість балів, яку студент отримує під час вивчення курсу за 100-бальною шкалою, визначає його підсумкову оцінку, якій відповідає: зараховано/не зараховано (з можливістю повторного складання). Протягом вивчення курсу студент має можливість набрати 40 балів поточного оцінювання (30 балів за семінарські заняття та 10 балів за модульні контрольні роботи) та 60 балів за підсумковий контроль.

Дисципліна складається із двох змістових модулів та її вивчення не передбачає виконання ІНДЗ.

Критерії оцінювання підсумкового контролю (заліку)

Підсумковий контроль проводять у формі заліку, який передбачає написання тестів. Максимальна кількість балів за підсумковий контроль – 60 балів.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
90 – 100	Відмінно Дуже добре Добре Задовільно Достатньо	Зараховано
82 – 89		
75 – 81		
67 – 74		
60 – 66		
1 – 59	Незадовільно	Не зараховано

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Баранов А. Н. Введение в прикладную лингвистику : Учебное пособие. М.: Эдиториал УРСП, 2001.
2. Бук С. Н. Основи статистичної лінгвістики : навчально-методичний посібник / Відп. ред. проф. Ф. С. Бацевич. Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. 124 с.
3. Левицкий В. В. Экспериментальные методы в семасиологии. Воронеж : Изд-во Воронеж. ун-та, 1989. 192 с.

4. Blom E., S. Unsworth. Experimental Methods in Language Acquisition Research. John Benjamin Publishing Company, 2010. 292 p.
5. Garavito de, J.B., John W. Schweiter. Introducing Linguistics. Theoretical and Applied Approaches. Cambridge University Press, 2021. 638 p.
6. Gries S.T. Corpus Linguistics: Quantitative Methods. Wiley Blackwell, 2019. Mode of access // https://www.researchgate.net/publication/332120397_Corpus_Linguistics_Quantitative_Methods.
7. Lowie, W., & Bregtje, S. Essential Statistics for Applied Linguistics. London : Palgrave. 2012. 260 p.
8. Prideaux Gary Dean. Experimental Linguistics: Integration of Theories and Applications. Ghent : Story-Scientia, 1980. 313 p.
9. Perspectives in Experimental Linguistics // ed. by Gary D. Prideaux. Amsterdam, 1979. 176 p.
10. Rasinger, S. Quantitative Research in Linguistics: An Introduction (Research Methods in Linguistics). Bloomsbury Academic, 2013. 304 p.
11. Seror J. Computer Assisted Qualitative Data Analysis Software. CUP, 2021. 231 p.
12. Sukhorolska S. M., Fedorenko O. I. Methods of Linguistic Analysis : Study Manual for Students and Research. Lviv : Intellect-Zakhid, 2009. 348 p.

Додаткова література

13. Арнольд И. В. Основы научных исследований в лингвистике. М. : Высш. шк., 1991. – 140 с.
14. Василевич А. П. Исследование лексики в психолингвистическом эксперименте. М., 1987. 253 с.
15. Глухова Т. П. Управление экспериментом по выявлению эффективности кинесиологических приемов в практике обучения иностранным языкам // *Мир языка и межкультурная коммуникация : материалы междунар. научно–практ. конф. : в 2-х ч. – Ч. 1.* Барнаул : Изд-во БГПУ, 2001. С. 71–77.
16. Пескар В. И. Опыт экспериментального исследования английских пространственных предлогов "above", "over" // *Сборник научных трудов БГПИ. Сер. : Гуманитарные науки.* Уфа, 1998. 189 с.
17. Перебийніс В. І. Математична Лінгвістика : навчальний посібник для студентів відділень структурно-математичної, прикладної та комп'ютерної лінгвістики. К. : Вид. центр КНЛУ, 2014. 125 с.
18. Попова З. Д., И. А. Стернин. Лексическая система языка. Воронеж : Изд-во ВГУ, 1984. 146 с.

19. Селевёрстова О. Н. Некоторые типы семантических гипотез и их верификация // *Гипотеза в современной лингвистике*. М. : Наука, 1980. 205 с.
20. Шмелёв А. Введение в экспериментальную психосемантику: теоретико-методические основания и психодиагностические возможности. М. : Изд-во МГУ, 1983. 430 с.
21. Фрумкина Р. М. Гипотеза в современной лингвистике. М. : Наука, 1980. 200 с.
22. Фрумкина Р. М. Язык и мышление как проблема лингвистического эксперимента // *Изв. АН СССР, Сер. лит. и языка*. 1981. Т. 40. № 3. 390 с.
23. Экспериментальная фонетика. М. : Изд-во МГУ, 1989. 175 с.
24. Baayen R.H. *Analyzing Linguistic Data: A Practical Introduction to Statistics Using R*. Cambridge : Cambridge University Press, 2008. 368 p.
25. *The Canadian Journal of Linguistics. Experimental Linguistics* // ed. by Gary D. Prideaux and W. J. Baker. Canada, Alberta University, 1976. 125 p.
26. Crystal D. *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. Cambridge University Press, 2009. 499 p.
27. Crystal D. *A Little Book of Language*. New Haven and London : Yale University Press, 2010. 260 p.
28. Field, A. *Discovering Statistics Using SPSS (and Sex, Drugs and Rock 'N' Roll)*. London : SAGE, 2009. 821 p.
29. Groom, N., Littlemore, J. *Doing Applied Linguistics guide for students*, 2011.
30. Gries, S. *Statistics for Linguistics with R : A Practical Introduction*. De Gruyter Mouton, 2009. 335 p.
31. O'Grady William, Michael Dobrovolsky, Francis Katamba. *Contemporary Linguistics*. Longman, 2006. 755 p.
32. Johnson, K. *Quantitative Methods in Linguistics*. Blackwell Publishing, 2008. 277 p.
33. Larson-Hall Jennifer. *A Guide to Doing Statistics Research in Second Language*
34. *Language Teaching and Applied linguistics*. Longman, 1999. 423 p.
35. Mahmoudian Morteza. *Modern Theories of Language. The Empirical Challenge*. Durham ; London : Duke University Press, 1993. 231 p.
36. *Research Using SPSS*. London : Routledge, 2010. 528 p.
37. Tesitelova, M. *Quantitative Linguistics*. John Benjamins Publishing Company, 1992. 253 p.